

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับเหตุผลในการเลือกใช้บริการเครดิตของคนวัยทำงานตอนต้นเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการศึกษาและสำรวจตัวแปรในปรากฏการณ์และค้นหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยการศึกษาครั้งนี้ มีแนวทางการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับคนวัยทำงานตอนต้นในกรุงเทพมหานครที่ทำงานในหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีบัตรเครดิต เพื่อทราบถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับเหตุผลในการเลือกใช้บริการเครดิต

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มคนวัยทำงานตอนต้นที่ทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ บริษัทเอกชน หรือประกอบธุรกิจอิสระ และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอายุระหว่าง 24 – 35 ปี และเป็นผู้ถือบัตรเครดิตทั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 924,980 คน (ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2544)

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้ ใช้จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการคำนวณจากจำนวนการคาดประมาณประชากรของกรุงเทพมหานครปี 2543 ด้วยสูตร

$$n = \frac{P(1-P)}{\frac{e^2}{z^2} + \frac{P(1-P)}{N}}$$

n = จำนวนตัวอย่างที่ต้องศึกษา

P = สัดส่วนประชากรที่กำหนดจะสุ่ม

z = ค่าคะแนนมาตรฐาน ณ จุดใดจุดหนึ่งที่สอดคล้องกับนัยสำคัญ
(ในที่นี้ใช้ค่านัยสำคัญ 0.05 ฉะนั้นจะได้ค่า $z = 1.96$)

e = ค่าความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (ในที่นี้ใช้ร้อยละ 5 ฉะนั้นค่า $e = 0.05$)

N = จำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 924,980 คน

จากการแทนค่าสูตรดังกล่าวจะได้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 368.64 คน ฉะนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มวัยทำงานตอนต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งพาณิชยกรรมในเขตกรุงเทพ ซึ่งเป็นที่ตั้งของบริษัท สำนักงานหรือสถานที่ทำงานต่างๆมากกว่าแหล่งอื่นๆ จึงคาดได้ว่าน่าจะเป็นที่รวมของกลุ่มวัยทำงานตอนต้นจำนวนมาก ทั้งนี้จากแผนที่แสดงการใช้ที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร (2539) ได้กำหนดพื้นที่พาณิชยกรรมไว้ 16 เขตดังนี้ คือ

1. เขตบางรัก	2. เขตบางเขน	3. เขตบางกะปิ
4. เขตปทุมวัน	5. เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	
6. เขตพระโขนง	7. เขตสัมพันธวงศ์	8. เขตพญาไท
9. เขตธนบุรี	10. เขตห้วยขวาง	11. เขตคลองสาน
12. เขตยานนาวา	13. เขตจตุจักร	14. เขตคลองเตย
15. เขตราชเทวี	16. เขตลาดพร้าว	

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ใช้วิธีจับสลากเพื่อเลือกสถานที่ที่จะเก็บข้อมูล โดยเลือกมาครั้งหนึ่งของทั้งหมดคือ 8 เขต ได้แก่

1. เขตจตุจักร	2. เขตพญาไท	3. เขตคลองเตย
4. เขตยานนาวา	5. เขตบางรัก	6. เขตปทุมวัน
7. เขตลาดพร้าว	8. เขตบางเขน	

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญเพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลและได้ทำการเก็บข้อมูลในสถานที่ทำงานของเขตต่างๆ ทั้งหมด 8 เขต เขตละ 50 ชุด ที่คัดเลือกมาจนครบรวมเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน โดยมีรายละเอียดในการเก็บข้อมูลดังนี้

1. เขตจตุจักร : แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลที่อาคาร ไทยพาณิชย์ พาร์คพลาซ่า

2. เขตพญาไท : แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลที่อาคารเอส พี ถนนพหลโยธิน
3. เขตคลองเตย : แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลที่อาคารเอ็ม โฟเรียมทาวเวอร์
4. เขตยานนาวา : แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลที่อาคารสารชิตี ทาวเวอร์
5. เขตบางรัก : แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลที่อาคารสาทรธานี
6. เขตปทุมวัน : แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลที่อาคารสยามดิศคัพเวอร์ ทาวเวอร์
7. เขตลาดพร้าว : แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลที่อาคารอาร์ เอส โปรโมชั่น
8. เขตบางเขน : แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จำแนกออกเป็น ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในแต่ละสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยลักษณะทางประชากรสัมพันธ์กับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บริการเครดิตของคนวัยทำงานตอนต้น

ตัวแปรอิสระ - ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา และอาชีพ

ตัวแปรตาม - เหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บริการเครดิต

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับข่าวสารบัตรเครดิต มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเลือกใช้บริการเครดิตของคนวัยทำงานตอนต้น

ตัวแปรอิสระ - การเปิดรับข่าวสารบัตรเครดิต

ตัวแปรตาม - เหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บริการเครดิต

สมมติฐานข้อที่ 3 การเปิดรับข่าวสารบัตรเครดิต เป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการอธิบายเหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บริการเครดิตของคนวัยทำงานตอนต้น

ตัวแปรอิสระ - การเปิดรับข่าวสารบัตรเครดิต, ลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุ รายได้ และระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม - เหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บริการเครดิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้ เป็นการใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) โดยแบ่งเนื้อหาของคำถามออกเป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา และอาชีพ

ส่วนที่ 2 เหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเครดิต ได้แก่ เหตุผลในด้านสถาบันการเงินผู้ออกบัตร, เหตุผลในด้านรูปลักษณ์ของบัตร, เหตุผลด้านคุณสมบัติของบัตร และเหตุผลในการส่งเสริมการขาย

ส่วนที่ 3 การเปิดรับข่าวสารบัตรเครดิต ได้แก่ สื่อและช่องทางอื่น ๆ ที่คนวัยทำงานได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบัตรเครดิต ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสาร ฯลฯ

เกณฑ์การให้คะแนน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและลักษณะทางประชากร

1. รายได้ต่อเดือน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

2.1	15,000 – 20,000 บาท	ได้	1	คะแนน
2.2	20,001 – 25,000 บาท	ได้	2	คะแนน
2.3	25,001 – 30,000 บาท	ได้	3	คะแนน
2.4	30,001 บาทขึ้นไป	ได้	4	คะแนน

2. ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

3.1	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ได้	1	คะแนน
3.2	ปริญญาตรี	ได้	2	คะแนน
3.3	ปริญญาโท	ได้	3	คะแนน
3.4	ปริญญาเอก	ได้	4	คะแนน

2. การเปิดรับข่าวสารบัตรเครดิตจากสื่อมวลชน ได้แก่

2.1 สื่อนิตยสารพิมพ์

2.2 สื่อวิทยุ

2.3 สื่อโทรทัศน์

ระดับการวัด วัดได้จากความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับบัตรเครดิต โดยวัดออกมาเป็นคะแนน ดังนี้

▪ ทุกวัน	ได้	2	คะแนน
▪ 2-5 วัน/ครั้ง	ได้	1	คะแนน
▪ มากกว่า 5 วัน/ครั้ง หรือไม่เคยเลย	ได้	0	คะแนน

2.4 สื่อนิตยสารและวารสาร

ระดับการวัดวัดได้จากความบ่อยครั้งในการติดต่อพูดคุยเกี่ยวกับบัตรเครดิต โดยวัดออกมาเป็นคะแนน ดังนี้

▪ 5 ครั้ง/เดือน	ได้	2	คะแนน
▪ 1-4 ครั้ง/เดือน	ได้	1	คะแนน
▪ มากกว่า 2 เดือน/ครั้ง หรือไม่เคยเลย	ได้	0	คะแนน

3. การเปิดรับข่าวสารบัตรเครดิตจากสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่

3.1 สื่ออินเทอร์เน็ต

3.2 สื่อจดหมาย (Direct Mail)

3.3 สื่อแผ่นพับ

3.4 สื่อโปสเตอร์

3.5 สื่อป้ายโฆษณากลางแจ้ง

3.6 สื่อป้ายรถประจำทาง

3.7 สื่อตัวถังรถไฟฟ้า (BTS)

ระดับการวัด วัดได้จากความบ่อยครั้งในการพบเห็นข่าวสารเกี่ยวกับบัตรเครดิต โดยวัดออกมาเป็นคะแนน ดังนี้

▪ ทุกวัน	ได้	2	คะแนน
▪ 2-5 วัน/ครั้ง	ได้	1	คะแนน
▪ มากกว่า 5 วัน/ครั้งหรือไม่เคยเลย	ได้	0	คะแนน

การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

เพื่อศึกษาปริมาณความมากน้อยของแต่ละคำตอบจากผลรวมของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยได้ใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อระบุความมากหรือน้อยของคำตอบต่าง ๆ โดยได้กำหนดแนวคำตอบเป็น 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มคะแนนค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.00 – 0.66 หมายถึง การเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำ
 - กลุ่มคะแนนค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 – 1.33 หมายถึง การเปิดรับข่าวสารในระดับปานกลาง
 - กลุ่มคะแนนค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.34 – 2.00 หมายถึง การเปิดรับข่าวสารในระดับสูง
- เกณฑ์การจัดลำดับความสัมพันธ์ คือ
- กลุ่มคะแนนที่มีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.01 – 0.33 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
 - กลุ่มคะแนนที่มีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.34 – 0.68 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
 - กลุ่มคะแนนที่มีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.69 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

หลังจากทำแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่จะใช้ศึกษาไปทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา นักวิชาการ เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (wording) เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข และเลือกเอาเฉพาะข้อความที่มีความเที่ยงตรงแล้วนำไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง
2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (pre-test) กับกลุ่มคนวัยทำงานตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร อายุ 24-35 ปี จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบว่าคำถามในแต่ละข้อแต่ละตอนของแบบสอบถาม สามารถสื่อความหมายตรงตามผู้วิจัยต้องการและคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่ หลังจากนั้นจึงนำมาทดสอบหาค่าความเชื่อถือได้ (α) จากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for PC. ได้ผลการทดสอบดังนี้
 - เหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเครดิต ได้ค่าความเชื่อถือได้ 0.73
 - การเปิดรับข่าวสารบัตรเครดิต ได้ค่าความเชื่อถือได้ 0.75

ซึ่งแสดงว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยวิธีการแจกแบบสอบถามชนิดให้กลุ่มตัวอย่างกรอกคำตอบเอง (Self-Administered) แต่ถ้าในกรณีกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถกรอกแบบสอบถามได้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีสอบถามตามแบบสอบถาม และบันทึกข้อมูลลงในแบบสอบถาม โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 1 เดือน คือ เดือน มีนาคม ปี พ.ศ. 2545

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผู้วิจัยวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางแสดงการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะทางประชากร ซึ่งประกอบด้วย เพศ, ระดับอายุ, ระดับการศึกษา, ระดับรายได้, อาชีพ, เหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเครดิต พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

- การทดสอบสมมติฐานที่ 1

ปัจจัยลักษณะทางประชากร มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเครดิตของคนวัยทำงานตอนต้น

ใช้สถิติการคำนวณโดยหาค่าความแตกต่าง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยใช้ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) ตามแต่กรณี เพื่อทราบว่า ผู้มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันมี เหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเครดิตแตกต่างกันหรือไม่

- การทดสอบสมมติฐานที่ 2

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับบัตรเครดิต มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการตัดสินใจเลือก
ใช้บัตรเครดิตของคนวัยทำงานตอนต้น

ใช้สถิติการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน โปรดัคส์ โมเมนต์
(Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ
คือ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับบัตรเครดิต กับตัวแปรตาม คือ เหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บัตร
เครดิต

- การทดสอบสมมติฐานที่ 3

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับบัตรเครดิต สามารถอธิบายการเหตุผลในการตัดสินใจเลือก
ใช้บัตรเครดิตได้ดีที่สุด

ใช้การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบ
ว่าตัวแปรใดสามารถอธิบายเหตุผลในการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเครดิตได้ดีที่สุด

การประมวลผลข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบตามที่ต้องการแล้ว จะนำไปประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์
โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)